

**Informācija par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā pārskaitītajām
valsts budžeta dotācijām un indikatīvajiem rādītājiem
2014.gada 1.ceturksnī**

1. VSIA „Autotransporta direkcija” (turpmāk tekstā – Autotransporta direkcija) 2014.gada 1.ceturksnī aprēķināja un Satiksmes ministrija pārskaitīja:

- valsts budžeta dotācijas zaudējumu kompensēšanai 15 432 553 EUR;
- kompensācijas zaudējumu segšanai pārvadātājiem par valsts noteiktajiem braukšanas maksas atvieglojumiem sabiedriskajā transportā, pārvadājot pasažierus ar 100% atlaidi, 4 015 380 EUR.

2013.gada 21.novembrī Saeima ir pieņēmusi likumu „Grozījumi Sabiedriskā transporta pakalpojumu likumā”, kas paredz sabiedriskā transporta pakalpojumu administrēšanas sistēmas izmaiņas no 2014.gada 1.janvāra un nosaka no līdzšinējās atšķirīgu sabiedriskā transporta pakalpojumu pārzināšanā un organizēšanā iesaistīto institūciju kompetenci.

Saskaņā ar Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma izmaiņām no 2014.gada 1.janvāra tiek ieviesta vienota sabiedriskā transporta pakalpojumu plānošanas sistēma un galvenos ar sabiedriskā transporta pakalpojumu pārzināšanu un organizēšanu gan reģionālos starppilsētu, gan vietējās nozīmes maršrutos saistītos jautājumos lēmumus pieņems Sabiedriskā transporta padome. Autotransporta direkcijas kompetencē tiek saglabāta sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas funkcija minētajos maršrutos un noteikts, ka Autotransporta direkcija nodrošina Sabiedriskā transporta padomes sekretariāta un izpildinstitūcijas funkcijas atbilstoši padomes nolikumam un lēmumiem, kā arī turpina nodrošināt sabiedriskam transportam no valsts budžeta iedalīto finanšu līdzekļu administrēšanu un piešķiršanu Ministru kabineta noteiktajā kārtībā. Savukārt plānošanas reģionu kompetencē pamatā ietilpst viedokļa sniegšana par Autotransporta direkcijas izstrādātā maršrutu tīkla un tā grozījumu projektu, maršrutu tīkla izmaiņu iniciēšana, kā arī plānošanas reģionā ietilpstošo pašvaldību un iedzīvotāju viedokļu par maršrutu tīklu noskaidrošana un apkopošana. Tādējādi no 2014.gada 1.janvāra plānošanas reģioni vairs neveic sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtītāja funkcijas Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma izpratnē, tostarp neveic arī valsts budžeta līdzekļu pārskaitījumus sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem (pārvadātājiem).

Tabula Nr. 1

**Pārskaitītās dotācijas par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem 2014.gada
1.ceturksnī (EUR)**

Uzņēmuma nosaukums	Lotes	Dotācijas zaudējumu kompensēšanai	Dotācijas par braukšanas maksas atvieglojumiem
AS "CATA"	ZA, RPR, VPR	707 392	244 851
SIA "Daugavpils autobusu parks"	DA, LPR	409 301	111 944
SIA "Dobeles autobusu parks"	D, ZPR	160 242	44 401
SIA "Jēkabpils autobusu parks"	DA, LPR, ZPR	309 497	78 977
SIA "Jelgavas autobusu parks"	D	91 901	48 895
AS "Liepājas autobusu parks"	DR, C1A, C1B, KPR	435 808	242 993
AS "Nordeka"	A;C2;DA;DR	745 642	327 658
SIA "Norma A"	A	334 516	104 774
SIA "Sabiedriskais autobuss"	DR, C1C, KPR	169 437	108 794
AS "Talsu autotransports"	ZR, KPR	309 330	76 579

SIA "VTU Valmiera"	ZA, VPR	442 330	149 771
PSIA "Ventspils reiss"	ZR	110 502	52 385
SIA "Gulbenes - Alūksnes bānītis"		76 836	1 599
AS "Pasažieru vilciens"		8 814 297	642 898
SIA Transporta firma "Mobile - A"	KPR	28 878	7 637
SIA "Auto un būve"	KPR	11 181	576
SIA "Balvu autotransports"	LPR	112 134	16 227
ZS "Gravas - 1"	LPR	2 049	577
IK "Mīks S"	LPR	4 176	4 853
SIA "Dautrans"	LPR	2 028	2 667
SIA "Robežnieki AP"	LPR	4 872	517
LPKS "Astašova"	LPR	1 662	24
SIA "Ludzas autotransporta uzņēmums"	LPR	89 454	11 260
AS "Rēzeknes autobusu parks"	LPR	162 372	13 089
SIA "Dekom"	LPR	55 689	4 626
IK "Alfrīds Greiškāns"	LPR	6 684	469
IK "Juris Springa"	LPR	9 858	1 639
IK "Jānis Vaišļa" un IK "Aivars Ružs"	LPR	5 868	980
SIA "Ogres autobuss"	RPR	84 483	20 878
SIA "Ekspress - Ādaži"	RPR	55 824	22 146
SIA "Galss Buss"	RPR	72 084	28 502
AS "Rīgas Taksometru parks"	RPR	215 049	92 364
SIA "Tukuma auto"	RPR	92 559	19 075
SIA "Vidlatauto"	VPR	105 510	7 450
SIA "Gulbenes autobuss"	VPR	97 362	7 557
SIA "Ceļavējš - ATP"	VPR	13 413	3 156
SIA "Madonas ceļu būves SIA"	VPR	197 670	24 393
SIA "Aizkraukles ATU"	ZPR	106 962	12 866
SIA "Pato - 1"	ZPR	31 356	2 502
SIA "AIPS"	ZPR	186 333	18 082
SIA "Aiva auto"	ZPR	19 902	1 194
KS "Toms"	ZPR	5 433	1 358
SIA "Viesītes transports"	ZPR	2 802	380
SIA "Aknīstes pakalpojumi"	ZPR	1 881	66
SIA "Rubenītis"	ZPR	2 307	258
SIA "Spungēni - Daugavieši"	ZPR	4 569	569
SIA "Mīgar"	ZPR	107 394	17 920
Kopā		15 016 829	2 582 376

Pārskaitītās dotācijas par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu pilsētas nozīmes maršrutos 2014.gada 1.ceturksnī (EUR)

Republikas pilsētas dome	Dotācija ¹	Dotācijas par invalīdu pārvadāšanu
Daugavpils pilsētas dome	22 608	101 947
Jelgavas pilsētas pašvaldība	38 610	68 501
Jēkabpils pilsētas pašvaldība	1 368	19 904
Jūrmalas pilsētas dome	0	26 043
Liepājas pilsētas dome	41 530	93 027
Rīgas pilsētas dome	257 827	1 013 674
Rēzeknes pilsētas dome	31 279	36 298
Valmieras pilsētas pašvaldība	4 568	22 887
Ventspils pilsētas dome	17 934	50 723
Kopā pilsētas	415 724	1 433 004

2. Pēc pārvadātāju reģionālā nozīmes maršrutu tīklā un republikas pilsētu pašvaldību iesniegtajiem 2014.gada 1.ceturkšņa pārskatiem secināms, ka kopējie pārvadātāju zaudējumi 2014.gada 1.ceturksnī pārsniedz piešķirto valsts budžeta dotāciju, un piešķirtais valsts budžeta finansējums reģionālajos starppilsētu nozīmes pārvadājumos ar autobusiem un reģionālajos vietējās nozīmes pārvadājumos sedz aptuveni 85 % no faktiskajiem zaudējumiem (tajā skaitā peļņa). Savukārt pārvadājumos pa dzelzceļu zaudējumi tiek segti tikai 78% apmērā.

Sabiedriskā transporta nozari raksturojošie rādītāji par 2014.gada 1.ceturksni

Pārvadājumu veids	Ieņēmumi (EUR)	Faktiskie izdevumi (EUR)	Aprēķinātie zaudējumi kopā ar valsts garantēto peļņu 3.063% (EUR)**	Nobraukums (t.sk., km un vilcienkm)	Pārvadātie pasažieri, t.sk., bez maksas	Pasažierkilometri t.sk., bez maksas
Pārvadājumi republikas pilsētas nozīmes maršrutos *	13 340 867	40 960 954	1 661 782	14 053 706	49 465 618	x
Pārvadājumi reģionālajos vietējās nozīmes maršrutos	3 663 901	8 545 697	4 994 021	9 191 170	5 311 853	93 054 778
Pārvadājumi ar autobusiem reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos	5 713 510	10 396 663	4 858 158	10 293 918	2 713 283	189 846 121
Pārvadājumi pa dzelzceļu reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos	4 473 487	16 597 776	12 261 312	1 319 364	4 355 497	132 318 503
Pavisam kopā sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā	27 191 765	76 501 090	23 775 273	34 858 158	61 846 251	415 219 402

* Informācija ir nepilnīga, jo Jūrmalas pilsētas dome nav iesniegusi informāciju atbilstoši MK noteikumiem Nr.341;

** Aprēķinātajos zaudējumos nav ietverta izdevumu korekcija saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu Nr.341 1.pielikuma metodiku „Maksimālo kompensējamo izmaksu noteikšanas kārtība”, kā arī nav ņemtas vērā līgumcenas, par kādām pārvadātāji un pasūtītāji noslēguši vienošanos par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu atsevišķos pārvadājumos.

¹ Saskaņā ar Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 7.pantā noteikto gadījumu, kompensē radušos zaudējumus par maršruta daļu, kas ir ārpus pilsētas administratīvās teritorijas, ja šī maršruta daļa ir vairāk nekā 30% no kopējā maršruta garuma.

Zaudējumu pieaugums 2014.gada 1.ceturksnī pret to pašu periodu 2013.gadā ir veidojies pamatā uz ieņēmumu samazinājumu rēķina (skatīt Tabulu Nr.4), kuru izmaiņas ir radījis pasažieru skaita samazinājums un izmaiņas braukšanas maksā.

Tabula Nr. 4

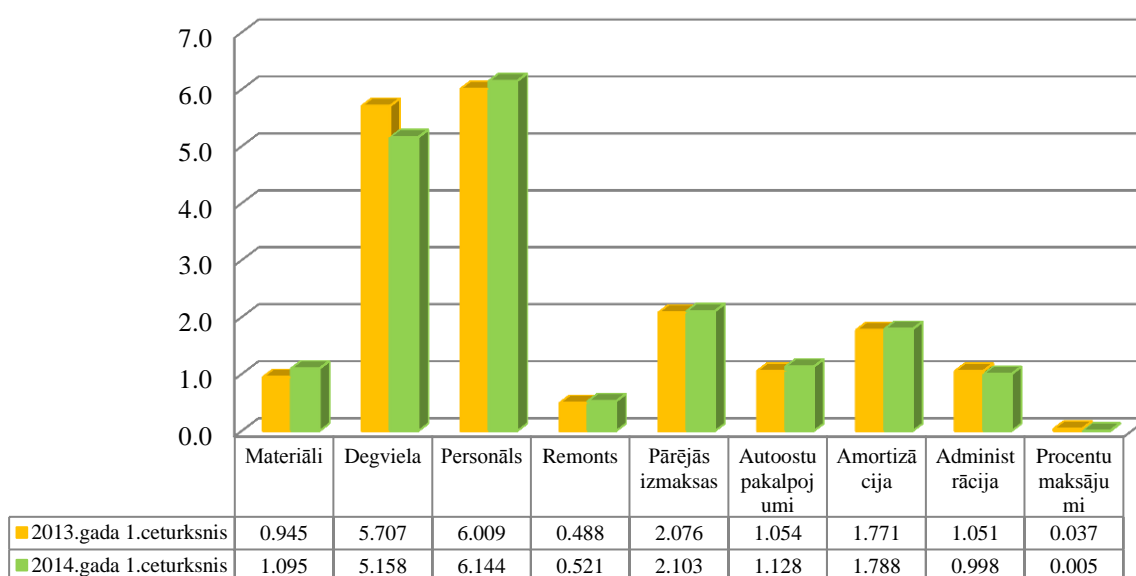
**2014.gada 1.ceturkšņa rādītāju salīdzinājums ar 2013.gada 1.ceturkšņa rādītājiem
(%-tās izmaiņas)**

Pārvadājumu veids	Ieņēmumi (%)	Izdevumi (%)	Zaudējumi (%)	Nobraukums (%)	Pasažieri par maksu
Republikas pilsētas nozīmes maršruti	-5.06%	3.76%	8.64%	5.73%	0.57%
Reģionālie vietējās nozīmes maršruti	-4.85%	-0.17%	3.66%	1.48%	-5.98%
Reģionālie starppilsētu nozīmes maršruti (autobusi)	-3.81%	-1.72%	0.96%	0.71%	-4.46%
Reģionālie starppilsētu nozīmes maršruti (dzelzceļš)	-3.53%	3.81%	6.81%	-2.17%	9.28%
Kopā	-4.52%	2.54%	6.91%	2.77%	0.15%

Saskaņā ar Autotransporta direkcija aprēķiniem, piemērojot 2012.gada 15.maija Ministru kabineta noteikumu Nr.341 „Kārtība, kādā nosaka un kompensē ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu saistītos zaudējumus un izdevumus un nosaka sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifu” 1.pielikuma metodiku „Maksimālo kompensējamo izmaksu noteikšanas kārtība”, reģionālos nozīmes pārvadājumos ar autobusiem pārvadātāju zaudējumi par 2014.gada 1.ceturksni ir samazināmi par aptuveni 328 951 EUR, tādējādi radot valsts budžeta līdzekļu ekonomiju par minēto summu.

Attēls Nr.1

**Izmaksu sadalījums reģionālajos starppilsētu un vietējās nozīmes pārvadājumos
(milj. EUR)**

Kopējie izdevumi reģionālajos starppilsētu nozīmes autobusu maršrutos un reģionālajos vietējās nozīmes maršrutos par 2014.gada 1.ceturksni salīdzinājumā ar 2013.gada 1.ceturksni ir samazinājušies par 1 %, jo 2014.gada 1.ceturksnī bija labvēlīgi laika apstākļi

(nebija pārmērīgi sala un sniega apstākļi), kas pārvadātājiem nav radījuši lielus izdevumus uz degvielas patēriņa, remontdarbiem un komunālo pakalpojumu izmaksām. Viens no nozīmīgākajiem izmaksu pieaugumiem ir personāla izmaksas, kur atalgojums ir palielinājies vidēji par 2.26% (starpilsētu maršrutos par 0.96%, vietējos maršrutos par 3.54%). Savukārt degvielas izmaksas ir samazinājušās par 9.6%, administrācijas izmaksas samazinājušās par 5%. Izmaksu pieauguma tendences saglabājas autoostu pakalpojumiem aptuveni par 7% un remontizmaksām, kas palielinājušās par 6.65%. Ievērojot to, ka amortizācijas atskaitījumi ir palielinājušies tikai par 1%, bet remontizmaksas saglabājas ik gadu ar līdzīgu pieauguma tendenci, kas ļauj secināt, ka kopumā pārvadājumos tiek izmantoti autobusi, kuru vidējais vecums ir daudz lielāks par autobusu lietderīgās lietošanas laiku (t.i., vecāki par 10 gadiem un reģionālajos vietējās nozīmes maršrutos pat par 20 gadiem).

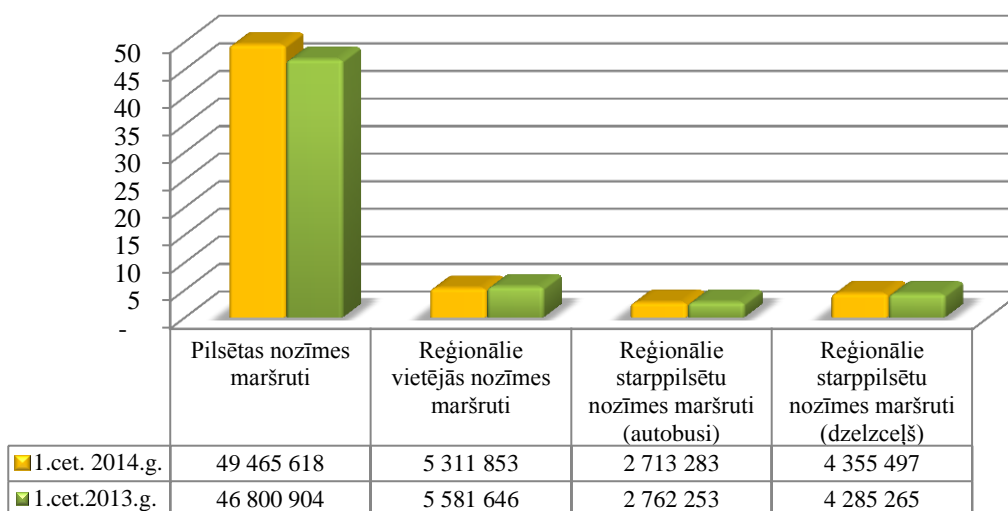
Dzelzceļa pārvadājumos izmaksu pieaugums sastāda aptuveni 3.8%, kur viena no būtiskākajām izmaksu pozīcijām – izdevumi par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras maksu, salīdzinājumā ar 2013.gada 1.ceturksni ir pieaugusi par 5.75% un sastāda aptuveni 468 000 EUR palielinājumu. Vēl bez šīm izmaksām ir pieauguši amortizācijas izdevumi – 8%. Savukārt samazinājums ir administrācijas izmaksās par 22% un energoresursu (tostarp degvielas) izmaksās par 3.94%.

3. Analizējot 2014.gada 1.ceturkšņa rezultātus attiecībā pārvadāto pasažieru skaitu, ir secināts, ka salīdzinājumā ar 2013.gada 1.ceturksni pasažieru skaits sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā ir pat pieaudzis par 3,5%.

Minētais pieaugums ir raksturojams tieši ar pārvadāto pasažieru skaita pieaugumu pilsētas nozīmes maršrutos, kur pārvadājumus organizē republikas pilsētu pašvaldības.

Attēls Nr.2

Kopējais pārvadāto pasažieru skaits 2014.gada 1.ceturksnī un 2013.gada 1.ceturksnī

Pasažieru skaita pieaugums pilsētas nozīmes maršrutos ir skaidrojams ar iespējām apmeklēt darba vietas, kas pēdējā laika periodā liecina par to pieaugumu (sevišķi Rīga). Pilsētas pārvadājumos arī nav mazsvarīgs faktors attiecībā uz pasažieru pieaugumu, ja tiek ņemts vērā tas, ka katra pilsēta ir noteikusi zināmu pasažieru kategoriju skaitu, kas var izmantot sabiedriskā transporta pakalpojumu, saņemot atlaidi.

Dramatiskāka situācija veidojas reģionālajos pārvadājumos ar autobusiem, kur 2014.gada 1.ceturksnī (salīdzinājumā ar 2013.gada 1.ceturksni) ir fiksēts pasažieru, kas veic samaksu par pakalpojumu, skaita samazinājums ap 5%. Dzelzceļa pārvadājumos tiek norādīts, ka pasažieri par samaksu ir pieauguši par 9%, bet šos statistikas datus nevar uzskatīt par objektīviem, jo AS „Pasažieru vilciens”, veicot pārvadājumus Rīgas pilsētas teritorijā, daļu pasažieru uzskaita divkāršā apmērā.

Pasažieru skaita samazinājuma iemesli reģionālajos pārvadājumos tiek vērtēti ar kopējo iedzīvotāju skaita izmaiņām un labklājības līmeņa paaugstināšanos, kad pārvietošanās tiek nodrošināta ar citiem transporta veidiem (pamatā vieglais transports), kā arī jāņem vērā ēnas ekonomikas sekas, kas tiek realizēta no neregulāro pārvadātāju puses. Turklāt tā kā daļa iedzīvotāju darba vietas nodrošinājuma gadījumā ir mainījušas arī dzīvesvietu no perifērijas uz pilsētām, tad arī ar šo ir skaidrojamas pasažieru skaita izmaiņas starp pārvadājumu veidiem.

Sekojoši pasažieru skaita izmaiņām veidojas ieņēmumu samazinājums. Vienlaikus ieņēmumu samazinājums ir pamatojams arī ar *euro* ieviešanu, jo atsevišķos gadījumos braukšanas maksas ir samazinājusies. Līdzīga situācija ir arī ar pilsētas pārvadājumiem, kur piemēram, Rīgas pilsētā samazinātas braukšanas maksas ietekmē ieņēmumi 2014.gada 1.ceturksnī salīdzinot ar 2013.gada 1.ceturksni ir sarukuši 11.7%.

Tabula Nr.5

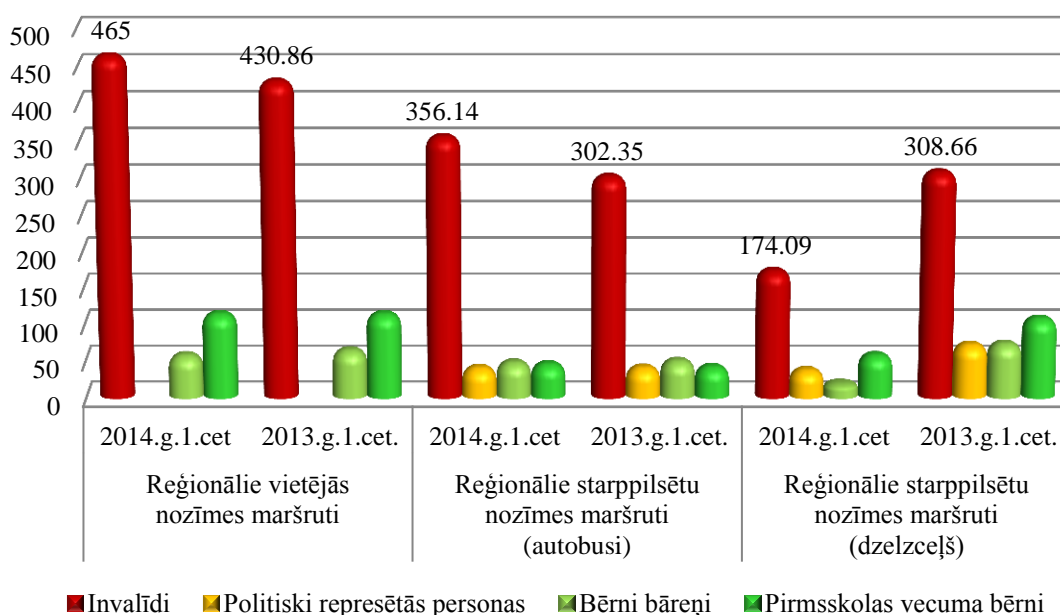
Informācija par 2014.gada 1.ceturksnī pārvadātājām pasažieru kategorijām, kuras ir tiesīgas izmantot sabiedrisko transportu bez maksas

Pasažieru kategorija	Pasažieru skaits	Zaudējumi (EUR)
Invalīdi	3 311 761	2 838 115
Politiski represētās personas	77 495	152 774
Bērni bāreņi	124 506	196 105
Pirmsskolas vecuma bērni	218 327	278 773
KOPĀ:	3 732 089	3 465 767

Analizējot 2014.gada 1.ceturkšņa datus salīdzinājumā ar 2013.gada 1.ceturksni, kopējais pasažieru, kam ir tiesības izmantot sabiedrisko transportu bez maksas, skaits nav mainījies. Tomēr, izvērtējot tendences pa pārvadājumu veidiem, ir secināms, ka būtiskākais pasažieru, kam ir tiesības izmantot sabiedrisko transportu bez maksas, samazinājums ir dzelzceļa pārvadājumos sakarā ar to, ka 2013.gada beigās AS „Pasažieru vilciens” mainīja personu ar braukšanas maksas atvieglojumiem uzskaiti.

Attēls Nr.3

Sabiedriskajā transportā pārvadātie pasažieri ar braukšanas maksas atvieglojumiem pa kategorijām, tūkst.

Tādējādi, analizējot reģionālās nozīmes pārvadājumus bez dzelzceļa pārvadājumiem kategorijā – pārvadāto pirmsskolas vecuma bērnu skaits pieaudzis par 3% un invalīdu skaits

par 12%. Kategorijās – bērni bāreņi un politiski represētās personas – vērojams samazinājums par 8% un 1% attiecīgi.

Pilsētas pārvadājumos pārvadāto invalīdu skaits ir pieaudzis par 4%, kā arī ir pieaudzis par 8.73% to pārvadāto pasažieru skaits, kas saņem republikas pilsētu pašvaldību piešķirtos braukšanas maksas atvieglojumus.

Zaudējumi par valsts noteikto braukšanas maksas atvieglojumu saņemšanu ir attiecīgi pasažieru skaita izmaiņām un tie ir palielinājušies par 12% un 5.56% reģionālās nozīmes maršrutos ar autobusiem attiecīgi, savukārt samazinājums par 47.97% un 2.98% ir vērojams dzelzceļa pārvadājumos un pilsētas pārvadājumos attiecīgi.